

โมกมัน
Ivory

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.

ชื่อสามัญ (Common name) : Ivory

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : แนนแก เส่ทื่อ (แม่ฮ่องสอน), มุกน้อย มุกมัน (น่าน), มักมัน (สุราษฎร์ธานี),
โมกน้อย

ชื่อวงศ์ (Family name) : APOCYNACEAE

ลักษณะวิสัย : ไม้ต้นผลัดใบขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ ๘ - ๒๐ ม. ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นรูปกลมทึบ เปลือกต้นสีครีม หรือน้ำตาลอ่อน แตกเป็นร่องตื้นตามยาว มีรูอากาศสีขาวกระจายทั่วไป เปลือกด้านในมีน้ำยางสีขาว เนื้อไม้สีขาวอมเหลือง

ใบ : ใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปรีแกมขอบขนาน ยาว ๗-๑๔ ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่น แผ่นใบบางมีขนนุ่มปกคลุมทั้งสองด้าน มีเส้นแขนงใบข้างละ ๑๐-๑๒ เส้น ก้านใบยาว ๐.๒-๐.๗ ซม.

ดอก : ดอกช่อแบบช่อกระจุกตามปลายกิ่ง ช่อดอกยาว ๔ - ๗ ซม. ดอกสีขาวนวล มีกลิ่นหอม ก้านช่อดอกและก้านดอกย่อยมีขนนุ่มประปราย กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว ๒-๓ มม. ปลายแยกเป็นรูปขอบขนานแคบ ๕ กลีบ กลีบดอกรูปรีแกมรูปไข่ปลายมน ๕ กลีบ เวียนซ้าย หลอดดอกยาว ๐.๓-๐.๗ ซม. ดอกบานเป็นรูปวงล้อ กลีบดอกยาว ๐.๘-๑.๖ ซม. มีรยางค์สีขาวหรือชมพูอมส้มอยู่ถัดจากกลีบดอกเข้าไปด้านใน เกสรเพศผู้ ๕ อัน ติดอยู่ใกล้ปากหลอด อับเรณูสีเหลืองส้มจรดกันเป็นรูปกรวยรอบก้านเกสรเพศเมีย รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ มี ๒ ช่องแยกกัน

ผล : ฝักคู่ติดกัน รูปทรงกระบอกปลายแหลม ยาว ๑๐ - ๒๐ ซม. ผิวฝักเกลี้ยงหรืออาจมีปุ่มขรุขระ มีร่องตามแนวยาวของฝัก ๒ ร่องอยู่ตรงข้ามกัน เมื่อฝักแก่และแห้งจะแตกออก

เมล็ด : เมล็ดรูปรีหรือรูปแถบ ยาว ๑.๐-๑.๕ ซม. ปลายข้างหนึ่งมีขนสีขาวเป็นกระจุกติดอยู่ ทำให้ปลิวไปได้ไกล

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเมล็ด กิ่งตอน หรือกิ่งปักชำ

การกระจายพันธุ์ : อินเดีย ศรีลังกา พม่า จีน ไทย ลาว และเวียดนาม พบตามป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง

ประวัติพันธุ์ไม้ (ในประเทศไทย) : ในประเทศไทยพบมากทางภาคเหนือ กระจายห่างๆทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ และภาคใต้ตอนบน และเป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดราชบุรี

ประโยชน์ และสรรพคุณ : นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อไม้สีขาวนวล เส้นตรง เนื้อละเอียดมาก เหนียว ใช้ทำเครื่องกลึง เครื่องเล่นสำหรับเด็ก เครื่องเขียน ตู้ โต๊ะ ไม้คาน ไม้พาย ตะเกียบ ไม้บุผนังห้อง และมีสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

ราก ช่วยแก้ลม แก้ลมที่เกิดเรื้อรัง

เปลือก ใช้รักษาโรคไต ทำให้เจริญอาหาร รักษาธาตุให้ปกติ ทำให้ประจำเดือนสตรีปกติ แก้พิษสัตว์กัดต่อย
ฆ่าเชื้อราขนาด

ยางจากต้น ช่วยแก้ท้องร่วง

ใบ ช่วยขับเหงื่อ เป็นยาแก้ท้องมาน

ดอก เป็นยาระบาย ช่วยแก้ท้องผูก

แหล่งอ้างอิง

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๗). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการ

อนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ราชันย์ ภูมา. (๒๕๕๙). *สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ฐานข้อมูลพรรณไม้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ : สืบค้น ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก

<https://www.royalparkrajapruek.org/Plants>

Medthai สืบค้น ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก <https://medthai.com>

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา